Elmalı, Şarkışla

Vikipedi, özgür ansiklopedi

Elmalı, Sivas ilinin Şarkışla ilçesine bağlı köydür.

Türk siyasetçi Muhsin Yazıcıoğlu'nun doğduğu yerdir.

Elmalı	
Köy	
Sivas	
Ülke	Türkiye
İl	Sivas
İlçe	Şarkışla
Coğrafi bölge	İç Anadolu Bölgesi
Nüfus (2000)	
• **Toplam**	164
Zaman dilimi	UTC+03.00 (TSİ)
İl alan kodu	0346
Posta kodu	58400
Resmî site	
Şarkışla Elmalı Web Sitesi (http://sivas.elmali.koyu.com.tr) [1] (http://www.yerelnet.org.tr/koyler/koy.php?koyid=260441)	

İçindekiler

Tarihçe

1530 yılına ait tapu tahrir kayıtlarında mezra olarak belirtilen Bozok kazası Gedik / Gedükçubuk kazası Mesudlu karyesi Elmalu mezrası (günümüzde Sivas ili Şarkışla ilçesine bağlı) Elmalı köyünün Başbakanlık Osmanlı Arşivlerindeki 1260–1261 (1844–1845) tarihli, "kâr ve zarar anlamına gelen aile reislerinin mal varlığını gösteren temettuat defterlerindeki kayıtlarda yer alan Elmalı Köyü aile reislerinin isim ve şöhretleri şöyledir:

> Hane no 1: Kızılalioğlu Minla Ali,
> Hane no 2: Kızıl Ali oğlu Bekir kethüda,
> Hane no 3: Kızıl Ali oğlu Hasan.

Merhum Muhsin Yazıcıoğlu'nunda mensubu olduğu bu sülalenin büyük dedelerinin adı Kızılalioğlu Molla Ali, Kızılalioğlu Bekir kethüda ve Kızılalioğlu Hasan'dır. Aynı zamanda Elmalı köyünün kurucuları olan bu Sülale Kızılalioğlu Aşiretine mensuptur. Elmalı köyü de adını Elmalı cemaatinden almaktadır. Elmalı cemaati Mes'udlu cematine bağlıdır. Mes'udlu Cemaati, Kızılali, Kızılalioğlu adıyla bilinen Anadolu'nun birçok yerinden balkanlara kadar iskân olunmuş Kızıllar, Kızılaliler, Kızılalioğulları vesaire gibi birçok ad ile bilinen aşirete mensup tur. Kızıllar, "konar-göçer Türkmen yörükânındandır. Osmanlı imparatorluğunun aşiretleri iskân politikası uyarınca Anadolu'nun çeşitli yörelerine ve Balkanlar'a yerleşen aşirettir. Kızıllar, Kuzey Asya Türk-men topluluklarındandır. Hazar denizi kıyıları ile Etrek (Ertek veya Erdek şeklinde yazıldığı da görülmektedir) ırmağından Mangışlak'a kadar uzanan yerlerde uzun süre yaşamışlardır.[1]

Karababa Türbesi

Elmalı köyü yakınında bir tepenin üzerindedir. Bu tepeye de "Kara Baba Tepesi" adı verilmiştir. Hakkında kesin bilgi yoktur. Arabistan'dan geldiğine inanılan yedi kardeşten birisi olarak bilinir. Her hangi bir rahatsızlığı bulunan kişi burada bir kurban keser, gelenlerle birlikte yedikten sonra abdest alıp, uykuya yatar. Uyandıktan sonra türbenin etrafında dolaşır. Yerden küçük bir taş alır ve mezar taşına sürer. Sonra da şifa diler.[2]

Türbenin güney batısında bulunan bir taş üzerinde at nalına benzer izler yer almaktadır. Rivayete göre; Ahmet Yesevi'nin yedi öğrencisi fetih için buraya gelirler. Bizanslılarla yapılan bir savaşta bunlardan birisi düşman tarafından sıkıştırılınca arkadaşlarından birisini yardıma çağırır. Yardıma gelen arkadaşının şahlanan atı bir tepeden diğerine atlamış ve nal izleri taşın üzerine geçmiş.[3]

Karababa Türbesi (Harita)

Kayıtlara göre çok yakınlarda (karayolu ile 14 km, kuş uçuşu 8 km mesafede) bulunan Kazancık köyünde de yine Karababa'ya ait olduğu söylenen bir türbe daha olduğu sonucu çıkarılmaktadır.[4] Ancak dağın arka tarafında kalan Kazancık köyündeki bahsi geçen bu yer, aslında çok büyük olasılıkla yanlış anlama sonucu başka bir yatıra ait farklı bir mezar sanılmıştır. Oysaki, iki köy dağın farklı yönlerinde kaldığı ve etrafından karayolu ile dolaşıldığında belirli bir mesafe katedildiği için gerçekte yöre halkı tarafından aynı yerden bahsedildiği anlaşılamamıştır.[5]

Asfaltsız, sadece yol bakım araçları ile düzeltilmiş ve dolambaçlı toprak yollardan ulaşılabilmektedir.

Şarkışla'da "Karababa" adını taşıyan diğer dağ ve tepelerle karıştırılmamalıdır. Benzer efsanelerin anlatıldığı en yakın bölge Beyyurdu köyünün 4 km batısında ve Sivrialan köyünün 7 km güneybatısında kalan "Karaba Dağı" ve bu dağın uzantısı üzerinde Sivrialan'a 9 km uzaklıkta batı tarafındaki "Karababa Tepesi" olarak tespit edilmiştir.

Önemli Kişiler

Muhsin Yazıcıoğlu

Ana madde: Muhsin Yazıcıoğlu

Elmalı köyü Türk siyasetçi Muhsin Yazıcıoğlu'nun doğduğu yer olarak anımsanmaktadır. Yazıcıoğlu, 31 Aralık 1954 günü Halit ve Fidan Yazıcıoğlu çiftinin son çocuğu olarak doğmuştur. İlk ve orta öğrenimini Şarkışla'da yapmıştır.[6] 22 Nisan 1996 tarihinde[7] hacca gitmeden evvel, hac yemeğini birkaç gün öncesinde (olasılıkla önceki 18 Nisan Perşembe veya 19 Nisan Cuma günü) Elmalı köyünde vermiştir. Günümüzde köydeki aile evi restore edilerek müze haline getirilmiştir.[8][9]

Musa Kazım Sakarya

Musa Kazım Sakarya[not 1] Kurtuluş Savaşı sırasında Sakarya muharebesinde Atatürk'e çok yakın bir yerde bulunmuştur. Sakarya Muharebesi'nde yaralanarak gazi olmuştur.[10] Kurşun bir yanağından girerek ağız boşluğunu geçip diğer yanağından çıkmıştır. Başka bir kurşunla da kolundan yaralanmıştır. Atatürk Kayseri'ye giderken Şarkışla'ya uğradığında soyadını bizzat kendisinin verdiği Musa Kazım Sakarya'yı yanına çağırtarak görüşmüştür.[11]

Sakarya Savaşı'ndan önce Doğu cephesinde, Kafkas ordusunda Tebriz ve Bakü de, Irak'ta, Allahu Ekber dağlarında savaşmıştır.

Sakarya Savaşı'nda Üsteğmen (Mülazım-ı Evvel) iken birliği ile Osman Tufan Paşa ve Deli Halit Paşa kumandasında Çal dağını Yunan birliklerinden geri almışlardır. 32 yerinden yaralanmış ve Ankara'da 2 yıl tedavi gördükten sonra malülen emekli olmuştur. İstiklal Madalyası sahibidir. Emekli olduktan sonra THK'nın kuruluş ve gelişmesi için çalışmıştır. Şarkışla-1 ve Şarkışla-2 isimleri verilen hafif eğitim uçaklarının THK'ya alınmasını sağlamıştır.[12]

Kızı Naciye Sakarya ise paraşüt şehidi olup 15 Temmuz 1971 tarihinde ölmüştür.[13]

Coğrafya

Sivas iline 75, Şarkışla ilçesine 9 km. uzaklıktadır.

Nüfus

Yıllara göre köy nüfus verileri	
2013	100
2008	108
2000	164
1997	175

Kaynakça

1. ^ Sivas İnternet Gazeteciler Derneğinden Araştırmacı Yazar Mehmet Ali Öz (Muhsin Yazıcıoğlu'nun görevlendirmesi ve 1845 yılına ait bir belge ile soy kütüğünüde araştırma)
2. ^ Yakup Göker, Şarkışla'nın Sosyo-Kültürel ve Dini Yapısı Üzerine Bir İnceleme, (Cumhuriyet Ünv. Sos. Bil. Enstitüsü-Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas, 1998, s.13 ; Mahiroğulları, s.85,118.
3. ^ Şarkışla Yöresinde Ziyaret Yerleri İle İlgili İnanç ve Uygulamalar, Yrd. Doç. Ahmet GÖKBEL, Cumhuriyet Üniversitesi - (Sayfa 8)
4. ^ *Elmalı ve Kazancık köylerindeki yatırların farklı sanılmasına örnek olarak:* Şarkışla Yöresinde Ziyaret Yerleri İle İlgili İnanç ve Uygulamalar, Yrd. Doç. Ahmet GÖKBEL, Cumhuriyet Üniversitesi - (Sayfa 8, "Kara Baba" ve "Kazancığın Karababa" maddeleri)
5. ^ Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu - "Şarkışla Merkez ve Köyleri İncelemesi", 2017 (Sayfa: 32)
6. ^ "Muhsin Yazıcıoğlu kimdir?" (https://www.milliyet.com.tr/gundem/muhsin-yazicioglu-kimdir-2215070). Milliyet Gazetesi. 24 Mart 2019. 5 Ağustos 2020 tarihinde kaynağından arşivlendi (https://web.archive.org/web/20200805084717/https://www.milliyet.com.tr/gundem/muhsin-yazicioglu-kimdir-2215070). Erişim tarihi: 25 Mayıs 2020.
7. ^ Cumhuriyet Gazetesi, Arşiv: 22/04/1996 Pazartesi günü, (https://www.cumhuriyetarsivi.com/katalog/192/sayfa/1996/4/22/4.xhtml) Ankara haberleri (sol sütun), Haber: "Yazıcıoğlu Hacca Gitti". Alıntı (https://tr.wikipedia.org/wiki/Dosya:Yaz%C4%B1c%C4%B1o%C4%9Flu_hacca_gitti%2C_22-04-1996%2C_Cumhuriyet_Gazetesi.jpg): *"Büyük Birlik Partisi (BBP) Genel Başkanı Muhsin Yazıcıoğlu hacca giderken «Allah'tan, Müslümanlara insanca yaşayacak günler nasip etmesini diliyorum» dedi. Yazıcıoğlu parti genel merkezinde düzenlediği basın toplantısında partililerle vedalaşarak herkesten haklarını helal etmelerini istedi."*
8. ^ Sivas'ta Muhsin Yazıcıoğlu Anı Evi törenle açıldı (https://www.trthaber.com/haber/guncel/sivasta-muhsin-yazicioglu-ani-evi-torenle-acildi-592047.html) 24 Şubat 2022 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20220224063639/https://www.trthaber.com/haber/guncel/sivasta-muhsin-yazicioglu-ani-evi-torenle-acildi-592047.html)., TRT Haber, Yayın Tarihi: 30 Haziran 2021
9. ^ Muhsin Yazıcıoğlu Anı Evi Açıldı (http://www.sivas.gov.tr/muhsin-yazicioglu-ani-evi-acildi) 24 Şubat 2022 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20220224063755/http://www.sivas.gov.tr/muhsin-yazicioglu-ani-evi-acildi)., Sivas Valiliği, Yayın Tarihi: 29 Haziran 2021

10. ^ Elmalı köyü (web sitesi) - Aileler (http://www.elmali.org/aileler.html) 6 Mart 2022 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20220306081541/http://www.elmali.org/aileler.html). (konu Muhsin Yazıcıoğlu'na atıf yapılarak anlatımakta)
11. ^ Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu - "Şarkışla Merkez ve Köyleri İncelemesi", 2017, Sayfa: 51 - "Elmalı köyü" alt başlığı (Sürmeli Bostancı ile görüşme).
12. ^ Aşık Veysel Meslek Yüksekokulu - "Şarkışla Merkez ve Köyleri İncelemesi", 2017, Sayfa: 52 - "Elmalı köyü" alt başlığı (Oğlu Atakan Sakarya ile görüşme).
13. ^ Kadın Havacılar (https://www.bagimsizhavacilar.com/bursa-ve-kadin-havacilar) 4 Mart 2022 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20220304195000/https://www.bagimsizhavacilar.com/bursa-ve-kadin-havacilar/). - Son paragraf olan "İlk Kadın Hava Şehidi" başlığı altında verilen diğer kadın şehitler.

Notlar

1. ^ Elmalı köyünden Musa Kazım Sakarya (https://archive.org/details/musa-kazim-sakarya)'nın; kendisi ile birebir aynı adı ve soyadı taşıdığı söylenen, Sivas merkezde Cami-i Kebir mahallesinden olduğu iddia edilen Musa Kazım ile hiçbir ilgisi yoktur. Yalnızca bir isim benzerliği mevcuttur, ancak aralarında bir akrabalık ilişkisi veya başka bir bağlantı yoktur. "Hatipoğlu" olarak bilinen Hacı Mustafa Efendi'nin oğlu olan Musa Kazım Sakarya savaşa katılmadan önce de sonra da doğduğu yer olan Elmalı köyünde yaşamıştır.

Dış bağlantılar

- Şarkışla Elmalı Web Sitesi (https://web.archive.org/web/20150923012258/http://sivas.elmali.koyu.com.tr/)
- Elmali Köyü Sitesi (http://www.elmali.org/) 2 Temmuz 2011 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20110702143653/http://elmali.org/).
- Yitik Adreslere Benzer Ölüm (https://bilayvakti.blogspot.com/2011/07/yitik-adreslere-benzer-olum.html) 23 Şubat 2022 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20220223064649/https://bilayvakti.blogspot.com/2011/07/yitik-adreslere-benzer-olum.html). (Elmalı köyünden Naciye Sakarya (https://archive.org/details/naciye-sakarya)'nın 15 Temmuz 1971 tarihinde paraşüt kazasında ölümü)
- Fotoğraf: Muhsin Yazıcıoğlu hac yemeğinde Ahmet Şatıroğlu ile, 1996 yılı (https://archive.org/details/ahmet-satiroglu-muhsin-yazicioglu) (Archive)

Fotoğraflar

Karababa Mezarı - Elmalı köyü (Şarkışla)

Karababa Yatırı (ağaçlar ve yığma taş mezar)

G · T · D (https://tr.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%9Eablon:%C5%9Eark%C4%B1%C5%9Fla_belde_ve_k%C3%B6yleri&action=edit)

Şarkışla belde ve köyleri	
Beldeler	Cemel · Gürçayır
Köyler	Abdallı · Ahmetli · Akçakışla · Akçasu · Alaçayır · Alaman · Alıkören · Arıklar · Bağlararası · Bahçealan · Baltalar · Başağaç · Başören · Benlihasan · Beyyurdu · Bozkurt · Burnukara · Büyüktopaç · Büyükyüreğil · Canabdal · Çamlıca · Çanakçı · Çatalyol · Çekem · Çiçekliyurt · Demirboğa · Demirköprü · Dikili · Dökmetaş · Döllük · Elmalı · Emlakkaracaören · Fakılı · Faraşderesi · Gaziköy · Gücük · Gülören · Gümüştepe · Hardal · Harunköy · Hocabey · Hüyükköy · İğdecik · İğdeliören · İğecik · İlyashacı · Kahvepınar · Kalecik · Kaleköy · Kapaklıpınar · Karacaören · Karakuz · Kavakköy · Kayapınar · Kaymak · Kazancık · Kevenlik · Kılıççı · Kışlaköy · Kızılcakışla · Konakyazı · Konalga · Kömürkaya · Küçüktopaç · Küçükyüreğil · Kümbet · Maksutlu · Mengensofular · Mescitli · Mezraa · Oluktaş · Ortaköy · Ortatopaç · Osmanpınarı · Otluk · Örtülü · Polatpaşa · Samankaya · Saraç · Sarıçiçek · Sarıkavak · Sarıkaya · Sarıtekke · Sivrialan · Sultan · Tavladere · Temecik · Uçuk · Üyük · Yahyalı · Yalanı · Yapracık · Yeniyapan · Yunusören · Yükselen